

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

АНТОНОВА ТЕТЯНА ЛЕОНТІЇВНА

УДК 342.95

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук**

Київ – 2017

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Національній академії внутрішніх справ,
Міністерство внутрішніх справ України

Науковий керівник

доктор юридичних наук, професор,
Кузьменко Оксана Володимирівна,
Національна академія внутрішніх справ,
завідувач кафедри адміністративного права і процесу

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, доцент,
Мацелик Тетяна Олександрівна,
Університет державної фіскальної служби України,
завідувач кафедри господарського права та процесу

кандидат юридичних наук,
Соцька Алла Миколаївна,
Адміністрація Президента України,
заступник завідувача відділу забезпечення діяльності Уповноваженого
Президента України з прав людей з інвалідністю

Захист відбудеться «19» вересня 2017 р. о 10.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.007.03 у Національній академії внутрішніх справ за адресою: ДП-680, м. Київ, пл. Солом'янська, 1

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національної академії внутрішніх справ за адресою: ДП-680, м. Київ, пл. Солом'янська, 1

Автореферат розісланий «18» серпня 2017 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради



С. Г. Братель

ВСТУП

Актуальність теми. Конституція України (ст. 13) визначає, що земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності українського народу, а забезпечення конституційного права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля, створення екологічно і техногенно безпечних умов для життєдіяльності населення, збереження навколишнього природного середовища (НПС) є одним з пріоритетних завдань держави.

На жаль, сьогодні в Україні антропогенне й техногенне навантаження на НПС в кілька разів перевищує відповідні показники розвинутих країн світу та продовжує зростати. Важливим чинником, що впливає на стан НПС, є, зокрема, наявність величезної кількості різних видів відходів, які необхідно припорядковувати та утилізувати. В Україні кількість неконтрольованих відходів постійно збільшується. Наприклад, за даними Державної служби статистики України, в нашій державі щороку утворюється близько 310–350 млн т відходів. Із загального обсягу відходів 98,1 % (306,2 млн т) утворились унаслідок економічної діяльності підприємств та організацій, 1,9 % (6,1 млн т) – у домогосподарствах¹. Натомість більшість сміттєзвалищ, на які вивозяться тверді побутові відходи, заповнено на 90 % і не відповідає вимогам щодо екологічної безпеки та запобігання забрудненню підземних вод і повітря. На переважній частині (95 %) місць видалення та розміщення відходів хаотично розкидано як побутові, так і промислові відходи, що значною мірою ускладнює здійснення відповідних операцій з їх поводженням. Часткове розподілення та попередній відбір відходів здійснюється лише на деяких об'єктах (наприклад, Філіал «Завод «Енергія»», сміттєпереробний завод м. Рівне). Низьким є рівень спеціалізації в розміщенні відходів. Відходи не сортують майже на жодному з об'єктів. Сьогодні в Україні кількість таких підприємств незначна, що унеможливорює здійснення циклічного процесу переробки відходів з подальшим виділенням корисної складової. Так, наприклад, близько 59% респондентів підтримують позицію щодо необхідності сортування відходів, при цьому, 68% акцентували увагу на правовій прогалині щодо даного питання. Водночас у таких європейських країнах, як Австрія, Нідерланди, Голландія, Португалія та ін., існує значна кількість спеціально створених підприємств для спалювання відходів, що дає їм можливість у процесі перероблення отримувати енергію, пластмасу та інші речовини, що використовують у промисловості. Зазначені підприємства дають змогу вирішувати проблему утворення відходів на власній території, а також одержувати прибуток від перероблення «закордонних» відходів.

Таким чином, наявність загрозливої екологічної ситуації в країні, постійне збільшення кількості неутилізованих відходів, відсутність дієвого механізму адміністративно-правового регулювання поводження з відходами,

¹. Статистичні дані утворення відходів за 2015-2017 pp. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

неефективність діяльності публічної адміністрації щодо поводження з відходами, неналежне здійснення контрольно-наглядової діяльності в досліджуваній сфері, декларативність положень нормативно-правових актів, які урегульовують відносини у сфері поводження з відходами, а також безрезультативна система примусових заходів і безпосередньо система адміністративних стягнень за правопорушення у сфері поводження з відходами призводять до загромождження сміттєзвалищ, полігонів, місць видалення відходів як вторинної сировини, забруднення НПС, зниження рівня екологічної стабільності в державі та погіршення рівня здоров'я нації загалом.

При підготовці дослідження використано праці вчених-адміністративістів В. Б. Авер'янова, С. С. Алексєєва, Д. М. Бахраха, Ю. П. Битяка, Є. В. Доніна, Р. А. Калюжного, С. В. Ківалова, Л. В. Ковалю, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюка, О. В. Кузьменко, В. І. Курила, Д. М. Лук'янця, Т. О. Мацелик, Р. С. Мельник, О. І. Миколенко, А. М. Соцької, С. В. Тихомирова, В. К. Шкарупи та ін.

Причини утворення відходів, їх значення для екологічної політики держави були предметом дослідження А. Г. Бикова, Г. П. Виговської, А. К. Кузіна, Н. Р. Малишевої, Ю. М. Маковецької, В. С. Міщенка, В. М. Петрини, В. В. Петрова, Г. П. Сєрова, М. О. Фролова, Ю. С. Шемшученка, М. В. Шульги та ін. Проблемам управління відходами і ресурсозбереження присвячено праці О. І. Бондара, Л. О. Бондара, Л. І. Васильєвої, А. Е. Воробйова, І. В. Вєпренцева, З. В. Гуцайлюка, О. А. Новікова, А. Д. Трусова та ін.

Водночас сьогодні адміністративно-правовому регулюванню поводження з відходами присвячено недостатньо уваги в монографічних дослідженнях, в існуючих наукових працях ці питання розглянуто лише фрагментарно. У науці адміністративного права комплексний аналіз адміністративно-правового регулювання поводження з відходами залишився взагалі поза увагою.

Таким чином, недостатня розробленість на теоретичному рівні цієї проблематики, наявність правових прогалин, а також необхідність проведення комплексного правового дослідження зумовили вибір теми дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» від 21 грудня 2010 р. № 2818-VI; Указу Президента України «Про Стратегію сталого розвитку України 2020» від 12 січня 2015 р. № 5/2015; Постанови Кабінету Міністрів України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 10 вересня 2014 р.; Пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015–2019 рр., затверджених наказом МВС України від 16 березня 2015 р. № 275; основних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2014–2017 рр., схвалених рішенням Вченої ради академії (протокол № 28 від 29 жовтня 2013 р.).

Тему дисертації затверджено Вченою радою Національної академії внутрішніх справ від 27 січня 2015 р., протокол № 1.

Мета і задачі дослідження. *Мета* роботи полягає в тому, щоб на основі аналізу національного та міжнародного законодавства і практики його реалізації розкрити теоретико-правові засади поводження з відходами, поняття та елементи механізму адміністративно-правового регулювання поводження з відходами, забезпечення законності під час поводження з відходами, а також надати пропозиції і рекомендації щодо вдосконалення зазначеної сфери регулювання та підвищення ефективності її практичної реалізації.

Для досягнення мети дослідження було поставлено такі *задачі*:

- визначити вплив відходів як фактору забруднення НПС та порушення екологічної безпеки держави;
- розкрити поняття та зміст операцій, пов'язаних з поводженням з відходами;
- визначити засади державної політики щодо поводження з відходами;
- з'ясувати сутність поняття та елементів механізму адміністративно-правового регулювання поводження з відходами;
- охарактеризувати нормативно-правове регулювання поводження з відходами;
- розкрити повноваження та компетенцію суб'єктів адміністративно-правового регулювання поводження з відходами;
- з'ясувати особливості здійснення контролю і нагляду в сфері поводження з відходами;
- визначити засади та специфіку адміністративної відповідальності у сфері поводження з відходами;
- виробити конкретні пропозиції та рекомендації щодо удосконалення адміністративно-правового регулювання поводження з відходами.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, які виникають під час здійснення операцій щодо поводження з відходами.

Предмет дослідження – адміністративно-правове регулювання поводження з відходами.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертації є наукові методи, що використано з метою забезпечення достовірності знань, вирішення поставлених задач й обґрунтованості зроблених висновків та рекомендацій, зокрема: *діалектичний* – для дослідження теоретичних і нормативних положень щодо адміністративно-правового регулювання поводження з відходами (розділи 1–3); *історико-правовий* – для розкриття особливостей поводження з відходами; *класифікації та групування* – для класифікації видів відходів, виділення елементів механізму адміністративно-правового регулювання у сфері поводження з відходами, систематизації нормативно-правового регулювання сфери поводження з відходами (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2); *структурно-функціональний* – для дослідження особливостей діяльності публічної адміністрації у сфері поводження з відходами (підрозділ 2.3); *порівняльно-правовий* – для розмежувань особливостей здійснення контролю та нагляду в

сфері поводження з відходами (підрозділ 3.1); *моделювання* – для вироблення пропозицій стосовно визначення перспектив розвитку адміністративно-правового регулювання у сфері поводження з відходами (підрозділи 1.3, 2.3, 3.1); *соціологічний* – для анкетування громадян та працівників відповідних сміттєпереробних підприємств щодо стану відходів в Україні (підрозділи 1.2, 2.3, 3.2); *статистичний* – для аналізу та узагальнення емпіричної інформації, що стосується теми дисертації (підрозділи 1.1, 1.2, розділ 3).

Емпіричну базу дослідження становлять статистичні дані Міністерства екології та природних ресурсів України, Державної служби статистики України, державних спеціалізованих підприємств у сфері поводження з відходами (ДП «Укресресурси», Філіал «Завод «Енергія»); результати соціологічного опитування (350 осіб, у тому числі працівників зазначених підприємств) щодо стану поводження з відходами в Україні, а також результати вивчення та аналізу 105 справ про адміністративні правопорушення за ст. ст. 82, 82-1, 82-2, 82-3, 82-4, 82-5, 82-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення у 2015-2017 (перший квартал) рр.; політико-правова публіцистика, довідкові видання та статистичні матеріали.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що за своїм характером і змістом дисертація є однією з перших в Україні праць, яка присвячена комплексному та системному дослідженню питання адміністративно-правового регулювання поводження з відходами. Конкретний внесок дисертанта в наукову розробку положень адміністративно-правового регулювання поводження з відходами полягає в обґрунтуванні пропозицій та рекомендацій, що містять елементи наукової новизни й мають теоретичне та практичне застосування, зокрема:

вперше:

– наведено дефініції понять «державна політика у сфері поводження з відходами», «контроль у сфері поводження з відходами», «нагляд у сфері поводження з відходами», «механізм адміністративно-правового регулювання поводження з відходами»;

– доведено, що державна політика у сфері поводження з відходами є неефективною; обґрунтовано необхідність прийняття Стратегії поводження з відходами на період 2017–2025 рр., що має визначати особливості поводження з комунально-побутовими, сільськогосподарськими, радіоактивними, виробничими відходами (проект розроблено автором і наведено в додатках до дисертації);

– запропоновано класифікацію відходів залежно від середовища утворення: а) комунально-побутові; б) виробничі; в) природні; походження: а) штучні; б) органічні; сфери діяльності: а) побутові; б) будівельні; в) транспортні; г) медичні; д) паливно-мастильні; е) лакофарбові; є) сільськогосподарські; стану: а) тверді; б) газоподібні; в) рідкі; способу ліквідації: а) утилізовані; б) видалені; часу самостійного розпаду: а) до 50 років; б) від 50 до 500 років; в) понад 500 років;

– сформульовано пропозиції щодо внесення змін і доповнень до нормативно-правових актів, зокрема, до Кодексу України про адміністративні правопорушення, законів України «Про відходи»; «Про місцеві державні адміністрації»; «Про органи місцевого самоврядування» та Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку виявлення та обліку безхазяйних відходів» від 3 серпня 1998 р. № 1217;

удосконалено:

– поняття «екологічна безпека» як сукупність правових, організаційних, економічних, технічних заходів, що реалізують суб'єкти органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державні і недержавні організації, що спрямовані на забезпечення екологічного балансу в державі і в різних регіонах країни нарівні, що дає можливість комфортного функціонування людини, об'єктів тваринного та рослинного світу; «державна політика» як реальне вираження політичної волі компетентних осіб і органів держави, які визначають напрям діяльності в одній чи декількох сферах суспільного життя;

– наукові положення щодо визначення елементів механізму адміністративно-правового регулювання поводження з відходами;

дістало подальший розвиток:

– теоретичні положення щодо визначення поводження з відходами як негативного фактору, що впливає на стан НПС та екологічної безпеки в країні;

– рекомендації щодо необхідності усунення дублювання повноважень місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо поводження з відходами;

– наукові погляди щодо розмежування контролю та нагляду в сфері поводження з відходами, а також особливості інституту адміністративної відповідальності за порушення норм, якими урегульовано відносини у сфері поводження з відходами.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в дисертації висновки та пропозиції використовуються у:

правозастосовній діяльності – запропоновані автором пропозиції щодо удосконалення норм чинного законодавства сприяють реалізації положень Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю в частині забезпечення прав осіб з інвалідністю та екологічно чисте навколишнє природне середовище й природні ресурси (акт впровадження Адміністрації Президента України від 6 червня 2017 р. № 36-01/43);

практичній діяльності – у частині щодо порядку притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративних правопорушень у сфері поводження з відходами (акт впровадження Міністерства внутрішніх справ України від 31 травня 2017 р.);

освітньому процесі – при підготовці лекцій, методичних рекомендацій, тестових завдань і дидактичних матеріалів з навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Публічне адміністрування» (акт впровадження Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова від 1 червня 2017 р. № 1-06/17).

Апробація результатів дисертації. Результати дослідження оприлюднено дисертантом у формі доповідей на п'яти науково-практичних конференціях і круглих столах: «Пріоритетні напрямки розвитку сучасної юридичної науки» (м. Київ, 18–19 вересня 2015 р.); «Законодавство України у світлі сучасних активних реформаційних процесів» (м. Київ, 9–10 жовтня 2015 р.); «Проблеми вдосконалення правового забезпечення прав та основних свобод людини і громадянина» (м. Запоріжжя, 24–25 червня 2016 р.); «Адміністративне право і процес: історія, сучасність, перспективи розвитку» (м. Кривий Ріг, 24 березня 2017 р.); «Становлення громадянського суспільства в Україні: нормативно-правове підґрунтя» (м. Дніпро, 5–6 травня 2017 р.); «Стратегія екологічної безпеки України: соціально-економічний та правовий вимір» (м. Львів, 18 травня 2017 р.).

Публікації. Основні положення та результати дисертації відображено в 13 наукових статтях, з яких п'ять – у журналах, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, одна – у міжнародному науково-практичному журналі *Legea și viața* (Республіка Молдова), сім тез доповідей на науково-практичних конференціях та круглих столах.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, що об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (239 найменувань – на 23 сторінках) та трьох додатків – на 10 сторінках. Повний обсяг дисертації становить 244 сторінки, із них основний обсяг тексту – 198 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації; визначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; охарактеризовано мету, задачі, об'єкт, предмет і методи дослідження; розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів; наведено відомості про їх апробацію і впровадження, а також щодо кількості публікацій, структури й обсягу роботи.

Розділ 1 «Теоретико-правові засади поводження з відходами» складається з трьох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Поводження з відходами як об'єкт адміністративно-правового дослідження»* доведено, що поводження з відходами є негативним фактором, який впливає на стан НПС та екологічну безпеку держави. Запропоновано такі шляхи вирішення проблем поводження з відходами: 1) сприяння закладенню в правосвідомості населення розуміння важливості й гостроти проблеми поводження з відходами шляхом популяризації тематичної інформації щодо шкоди відходів на НПС та здоров'я нації загалом; 2) реалізація ефективної інформаційної політики щодо ознайомлення населення із сучасним станом поводження з відходами, а також реалізація державної політики у сфері поводження з відходами; 3) гармонізація та модернізація нормативно-правової бази, якою урегульовано питання поводження з відходами, зокрема,

необхідність прийняття Стратегії поводження з відходами на період 2017–2025 рр.; 4) посилення контролю та нагляду за поводженням з відходами; 5) упровадження системи роздільного збору твердих побутових відходів; 6) лобіювання створення підприємств з перероблення відходів; 7) формування єдиної інформаційної системи щодо показників утворення та використання твердих побутових відходів, промислових відходів тощо; 8) забезпечення активізації процесів запровадження екологічнобезпечних інноваційних рішень.

Зазначено, що впродовж 2012–2017 рр. в Україні спостерігається вкрай несприятлива ситуація стосовно збільшення кількості «неконтрольованих», безхазяйних відходів. Так, у 2012 р. в Україні утворено 450 726,8 тис. т відходів; 2013 р. (з урахуванням відходів, утворених у домогосподарствах) – 448 117,6 тис. т відходів; 2014–2015 рр. (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції) відповідно 355 000,4 та 312 267,6 тис. т відходів. Водночас станом на кінець першого кварталу 2017 р. загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації, у місцях видалення відходів (з урахуванням відходів, тимчасово розміщених у спеціально відведених місцях чи об'єктах) становить 12 505 915,8 тис. т.²

У підрозділі 1.2 *«Поняття та зміст поводження з відходами»* зазначено характерні риси відходів: по-перше, є чинником забруднення НПС – продукти життєдіяльності людини, результати виробничої діяльності підприємств, які перебувають поза межами контрольованого середовища; по-друге, є носієм альтернативного палива – слід розглядати як вторинний матеріал, вторинну сировину, при раціональному та правильному поводженні з яким виділяється корисна складова; по-третє, є категорією економічної вигоди, тобто їх продаж, стимулювання налагодження безвідходного або маловідходного виробництва (наприклад, виготовлення кісткового борошна для потреб сільського господарства шляхом використання відходів обвалування туш, кісток; виготовлення картону з макулатури; перероблення полімерної сировини для виготовлення пластмасових труб тощо).

Запропоновано поводження з відходами розглядати у двох аспектах: 1) як діяльність, що спрямована на виконання певних операцій, що полягають у запобіганні утворенню, збиранні, перевезенні, сортуванні, зберіганні, обробленні, переробленні, утилізації, видаленні, знешкодженні, захороненні відходів; контролі за вищеназваними операціями та нагляді за місцями видалення відходів; 2) як процес, тобто сукупність дій, що вчиняють суб'єкти публічної адміністрації, які спрямовано на створення, організацію та забезпечення виконання певних операцій з метою надання своєчасних, постійних, якісних послуг у сфері поводження з відходами.

У підрозділі 1.3 *«Державна політика в сфері поводження з відходами»* аргументовано, що державну політику в сфері поводження з відходами не можна розглядати лише в контексті державної політики у сфері охорони НПС,

² Основні показники поводження з відходами I–IV класів небезпеки у 2012 р. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

адже відходи здебільшого прийнято розглядати як фактор забруднення НПС, водночас залишається поза увагою значення відходів як, наприклад, джерела енергії, тепла тощо, тобто вторинної сировини.

Незважаючи на те, що сьогодні відсутній єдиний стратегічний нормативно-правовий акт, який би визначав механізм поводження з різними видами відходів, місцеві органи публічної адміністрації приймають обласні стратегії поводження з відходами (наприклад, Стратегія поводження з твердими побутовими відходами у субрегіоні «Західний Донбас», Дніпропетровська обласна Стратегія поводження з твердими побутовими відходами, Стратегія поводження з відходами у Закарпатській області тощо). На нашу думку, це є неправильним. Стосовно цього вважаємо, що Стратегія поводження з відходами як рамковий документ має бути єдиним документом загальнодержавного рівня, спрямованим на вирішення проблем, пов'язаних з поводженням з відходами на всій території України. Водночас у кожній області має бути прийнято не Стратегію, а Програму поводження з відходами відповідної області, що реалізовує загальнодержавну стратегію на відповідній території.

Розділ 2 «Механізм адміністративно-правового регулювання поводження з відходами» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Поняття та елементи механізму адміністративно-правового регулювання поводження з відходами»* визначено, що механізм адміністративно-правового регулювання поводження з відходами – це система адміністративно-правових засобів, які використовують для регулювання суспільних відносин у сфері поводження з відходами компетентні суб'єкти публічної адміністрації з метою мінімізації утворення, зменшення кількості відходів та очищення місць видалення відходів, розвитку системи рециклінгу відходів, охорони НПС.

Названо елементи механізму адміністративно-правового регулювання поводження з відходами: 1) норми адміністративного законодавства, тобто сукупність нормативно-правових актів різної юридичної сили, які тією чи іншою мірою урегульовують питання поводження з відходами (запобігання утворенню відходів, їх збирання, перевезення, сортування, зберігання, оброблення, перероблення, утилізація, видалення, знешкодження і захоронення, у тому числі контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення відходів); 2) організаційно-структурні формування, тобто система державних та недержавних утворень, на які покладено урегулювання відносин, що виникають між суб'єктами адміністративного права у сфері поводження з відходами; 3) правовідносини, пов'язані з утворенням, збиранням і заготівлею, сортуванням, перевезенням, зберіганням, обробленням (переробленням), утилізацією, видаленням, знешкодженням та захороненням відходів, що утворюються в Україні, перевозяться через її територію, вивозяться з неї, а також з перевезенням, обробленням та утилізацією відходів, що ввозяться в Україну як вторинна сировина; 4) акти реалізації норм адміністративного права

щодо поводження з відходами; 5) правова свідомість; 6) правова культура; 7) законність.

У підрозділі 2.2 *«Нормативно-правове регулювання поводження з відходами»* розглянуто нормативно-правове регулювання поводження з відходами шляхом поділу на: 1) норми міжнародного законодавства, які урегульовують окремі питання у сфері поводження з відходами на міжнародному рівні; 2) норми національного законодавства, які визначають правову регламентацію здійснення окремих операцій щодо поводження з відходами: а) акти Верховної Ради України; б) акти Президента України; в) акти органів виконавчої влади (акти Кабінету Міністрів України, акти центральних органів виконавчої влади, акти місцевих органів виконавчої влади); г) акти органів місцевого самоврядування.

Акцентовано увагу на тому, що норми спеціального базового нормативно-правового акта – Закону України «Про відходи» мають більш загальний характер, а деякі його положення мають лише декларативний характер. Визначено недоліки цього акта (про недосконалість його окремих положень зазначили 43,0 % респондентів).

Аргументовано необхідність внесення змін та доповнень до законів України «Про відходи», а саме: доповнити ст. 12 ч. 10 таким змістом: «У разі неможливого виявлення власника відходів місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування повинні забезпечити організацію та здійснити комплекс заходів щодо ліквідації безхазяйних відходів на відповідній території та в подальшому сприяти унеможливленню утворенню безхазяйних сміттєзвалищ шляхом застосування відповідних адміністративних заходів»; викласти ст. 26 в такій редакції: «Державний облік і паспортизація відходів, дія яких поширюється на підприємства, установи, організації всіх форм власності, громадян-суб'єктів підприємницької діяльності, діяльність яких пов'язана з утворенням відходів та здійсненням операцій поводження з ними».

У підрозділі 2.3 *«Суб'єкти адміністративно-правового регулювання поводження з відходами»* визначено, що суб'єктів адміністративно-правового регулювання поводження з відходами в Україні слід поділяти на суб'єктів загальної компетенції та суб'єктів спеціальної компетенції.

Запропоновано доповнити Положення «Про Міністерство екології та природних ресурсів України» пп. 12, 13 в частині розширення повноважень даного органу, зокрема: 12) розроблення та надання пропозицій центральному органу виконавчої влади з формування й забезпечення реалізації державної політики економічного і соціального розвитку, цінової, інвестиційної, зовнішньоекономічної політики, державної політики у сферах торгівлі, інтелектуальної власності, державної регіональної політики, державної політики з питань розвитку підприємництва, технічного регулювання та захисту прав споживачів, а також міжвідомчої координації з питань економічного і соціального співробітництва України з Європейським Союзом щодо створення спеціалізованих підприємств з переробки відходів та використання продуктів такої переробки як джерел енергії та палива, виділення

іншої економічної складової; 13) розроблення рекомендацій та обґрунтувань щодо проектів відходопереробних підприємств та місць їх розміщення.

Аналіз повноважень та компетенції місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування дає можливість стверджувати про наявність випадків дублювання повноважень даних органів, а саме: 1) затвердження місцевих і регіональних програм поводження з відходами та контроль за їх виконанням; 2) ужиття заходів для стимулювання суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері поводження з відходами; 3) вирішення питань щодо розміщення на своїй території об'єктів поводження з відходами; 4) координація діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, що розташовані на їх території, у межах компетенції; 5) здійснення контролю за раціональним використанням та безпечним поводженням з відходами на своїй території; 6) ліквідація несанкціонованих і неконтрольованих звалищ відходів; 7) сприяння роз'ясненню законодавства про відходи серед населення, створення необхідних умов для стимулювання залучення населення до збирання і заготівлі окремих видів відходів як вторинної сировини.

Розділ 3 «Забезпечення законності у сфері поводження з відходами» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1 *«Контроль і нагляд за поводженням з відходами»* визначено, що нагляд у сфері поводження з відходами – це законодавчо регламентована діяльність уповноважених суб'єктів, яка спрямована на перевірку виконання та додержання вимог правових приписів щодо законодавчо встановленого порядку збирання, перевезення, зберігання, сортування, оброблення (перероблення), утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів їх власниками чи виробниками з метою виявлення та попередження правопорушень, усунення їх наслідків та притягнення винних до відповідальності.

Виокремлено напрями контролю у сфері поводження з відходами залежно від його предмета за: додержанням юридичними та фізичними особами вимог у сфері поводження з виробничими та побутовими відходами відповідно до закону; раціональним використанням та безпечним поводженням з відходами на своїй території; виконанням на території Автономної Республіки Крим загальнодержавних програм та програм Автономної Республіки Крим поводження з відходами; дотриманням вимог екологічної безпеки; транскордонним перевезенням відходів; визначенням рівня небезпечності відходів; впливом відходів на НПС та здоров'я людини; правильністю ведення реєстру місць видалення відходів; затвердженням та виконанням місцевих і регіональних програм поводження з відходами та контроль за їх виконанням; утворенням відходів, їх збиранням, перевезенням, сортуванням, зберіганням, обробленням, переробленням, утилізацією, видаленням, знешкодженням і захороненням; діяльністю об'єктів поводження з відходами.

У підрозділі 3.2 *«Адміністративна відповідальність у сфері поводження з відходами»* визначено, що адміністративна відповідальність за порушення законодавства, яким урегульована сфера поводження з відходами – це форма

негативного реагування з боку держави в особі її компетентних органів, що виявляється в застосуванні санкцій, які визначені в нормах адміністративного законодавства, котрими регулюються відносини у сфері поводження з відходами, до фізичних та юридичних осіб за порушення нормативів, стандартів і правил здійснення операцій у сфері поводження з відходами.

Названо такі специфічні та визначальні ознаки, що характеризують адміністративну відповідальність за порушення законодавства, яким урегульовано сферу поводження з відходами, і вирізняють її від інших різновидів юридичної відповідальності: 1) підставами адміністративної відповідальності за порушення законодавства, яким урегульовано сферу поводження з відходами, є: а) нормативна, тобто наявність системи норм, що її регулюють; б) фактична – діяння конкретного суб'єкта, яке порушує правові приписи, що охороняються адміністративними санкціями (адміністративне правопорушення); в) процесуальна – акт компетентного суб'єкта про накладення конкретного стягнення за конкретне адміністративне правопорушення; 2) суб'єктами, які несуть адміністративну відповідальність за правопорушення у сфері поводження з відходами, є юридична чи фізична особа, посадова особа, суб'єкт підприємницької діяльності, тобто посадові особи, власники та виробники відходів відповідно до законодавства, які прямо визначені в ст. 1 Закону України «Про відходи»; 3) право складати протокол про адміністративні правопорушення, що посягають на суспільні відносини у сфері поводження з відходами, мають органи санітарно-епідеміологічної станції МОЗ України (ст. 82, 82-1, 82-2, 82-3, 82-4, 82-5, 82-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення); центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства (ст. 73 Кодексу України про адміністративні правопорушення), зокрема, за перший квартал 2017 року уповноваженими особами даного органу було складено 14 протоколів; центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони НПС, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів (ст. 72 Кодексу України про адміністративні правопорушення), зокрема, за перший квартал 2017 року уповноваженими особами даного органу було складено 22 протоколи; 4) за вчинення адміністративного проступку, що посягає на відносини у сфері поводження з відходами для фізичних осіб, посадових осіб та фізичних осіб суб'єктів підприємницької діяльності Кодексом України про адміністративні правопорушення передбачено адміністративне стягнення у вигляді штрафу в таких розмірах: для фізичних осіб – від 17 до 1360 грн; для посадових осіб – від 34 до 1700 грн; для фізичних осіб суб'єктів підприємницької діяльності – від 850 до 1700 грн; з боку юридичних осіб Законом України «Про відходи» передбачено застосування відповідних фінансових санкцій; 5) адміністративна відповідальність за правопорушення, що посягають на відносини у сфері поводження з відходами, характеризується як менш сувора, ніж кримінальна відповідальність, і не передбачає судимості та

інших правових наслідків стосовно порушника; б) є позасудовим видом правової відповідальності.

Доведено необхідність доповнення Кодексу України про адміністративні правопорушення ст. «Порушення законодавства про поводження з відходами», яка передбачала б настання адміністративної відповідальності за порушення порядку та правил утилізації та захоронення відходів, перевезення, ввезення, вивезення відходів, експлуатації об'єктів зберігання та місць видалення відходів, а також порушення порядку ведення обліку та інвентаризації відходів.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукового завдання, що полягало в комплексному та правовому аналізі адміністративно-правового регулюванню сфери поводження з відходами та виокремлення на цій основі відповідних теоретичних новел і практичних рекомендацій щодо вдосконалення низки положень нормативно-правових актів. Найбільш важливими є такі.

1. Відходи – це результати діяльності людини та продукти діяльності інших живих організмів, виробничих підприємств, що фактично перебувають у непридатному для подальшого їх повноцінного використання стані та можуть бути використані лише як вторинна сировина у зв'язку з повною чи частковою втратою їх фізико-хімічних властивостей та якісних характеристик

2. Запропоновано класифікувати відходи залежно від середовища утворення: а) комунально-побутові; б) виробничі; в) природні; походження: а) штучні; б) органічні; сфери діяльності: а) побутові; б) будівельні; в) транспортні; г) медичні; д) паливно-мастильні; е) лакофарбові; є) сільськогосподарські; стану: а) тверді; б) газоподібні; в) рідкі; способу ліквідації: а) утилізовані; б) видалені; часу самостійного розпаду: а) до 50 років; б) від 50 до 500 років; в) понад 500 років.

3. Аргументовано, що державна політика у сфері поводження з відходами – це комплекс законодавчо визначених цілей, завдань та напрямів діяльності відповідних компетентних органів, що спрямовані на охорону елементів НПС від негативного впливу відходів, розроблення можливих програм використання відходів як вторинної сировини, надання державної підтримки приватним суб'єктам, які виконують відповідні операції у сфері поводження з відходами, здійснення проектувальної діяльності стосовно створення відходопереробних підприємств та визначення можливостей реалізації програм державно-приватного партнерства в досліджуваній сфері.

4. Визначено такі особливості адміністративно-правових відносин, що виникають у сфері поводження з відходами: 1) є підвидом адміністративно-правових відносин; виникають, змінюються та припиняються в площині публічного адміністрування, безпосередньо щодо вчинення певних дій (операцій), пов'язаних із запобіганням утворенню різних видів відходів, визначенням порядку їх збирання, перевезення, сортування, зберігання,

рециклінгу і захоронення, у тому числі здійснення контролю за цими операціями та нагляд за місцями видалення відходів; 2) основою для їх формування (виникнення) є відповідна адміністративно-правова норма (и), що містить у собі абстрактну конструкцію відносин, поведінку визначених суб'єктів; 3) виражаються (об'єктивізуються в правовій площині) з моменту виникнення юридичних фактів, які визначені адміністративно-правовими нормами; 4) однією зі сторін у цій групі відносин є обов'язково носій владних повноважень (публічна адміністрація); 5) ієрархічно дані відносини побудовані за принципом «влада – підпорядкування», тобто одна сторона наділена владними повноваженнями щодо іншої, а друга сторона має обов'язок виконувати імперативні приписи владного суб'єкта (наприклад, відносини між районною державною адміністрацією та органами місцевого самоврядування); 6) можуть мати реординаційний характер, тобто виникають за ініціативою будь-якої зі сторін, наприклад, звернення комунального унітарного підприємства «ЕкоВін» до Виконавчого комітету Вінницької міської ради щодо затвердження норм надання послуг з вивезення побутових відходів; 7) спори між сторонами таких відносин вирішуються в адміністративному порядку, у порядку адміністративного судочинства, який визначено нормами Кодексу адміністративного судочинства України.

5. Контроль як засіб адміністративно-правового регулювання у сфері поводження з відходами має такі ознаки: є нормативно визначеною діяльністю лише уповноважених державних органів та/або посадових осіб; здійснюється з використанням особливих управлінських форм (спостереження, перевірка, інспекція, аудит); має державно-владну природу, активний характер, що передбачає оперативне втручання уповноважених державних органів у діяльність юридичних та фізичних осіб, у результаті діяльності яких утворюються відходи; передбачає нормативну можливість застосування заходів адміністративного примусу в разі виявлення порушень чинного законодавства у сфері поводження з відходами; у разі виявлення порушень норм законодавства власниками чи виробниками відходів контролюючий орган має право притягувати винних осіб до юридичної відповідальності.

6. Контроль у сфері поводження з відходами – це нормативно визначена діяльність уповноважених публічних органів та їх посадових осіб, що здійснюється на постійній основі у встановлених законом формах, передбачає оперативне втручання уповноважених контрольних суб'єктів у діяльність власників та виробників відходів, що полягає у спостереженні за їх функціонуванням, в отриманні об'єктивної та достовірної інформації про стан виконання ними встановлених законом вимог та можливості застосування заходів щодо попередження й усунення порушень законодавства, виявленні причин та умов, що сприяли порушенням правових норм, застосуванні заходів відповідальності до осіб, винних у порушенні вимог чинного законодавства у сфері поводження з відходами.

7. На думку 64,0 % респондентів, розміри штрафів є занадто малими та лояльними, що спричиняє порушення порядку поводження з відходами; 13,0 %

опитаних зазначили, що потрібно підвищувати відповідальність власників відходів та організацій, які здійснюють вивезення й утилізацію відходів; 10,0 % відзначили, що розміри штрафів адекватні й достатні. Водночас ініціативу щодо підвищення розмірів штрафів за порушення умов поводження з відходами було неодноразово ініційовано народними депутатами, зокрема, було внесено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо посилення адміністративної відповідальності за порушення вимог щодо поводження з відходами та благоустрою територій)» (реєстр. № 1816 від 22 січня 2015 р.). Зазначено головні проблеми адміністративної відповідальності у сфері поводження з відходами: ухилення окремих посадових осіб від застосування адміністративних санкцій щодо порушників; недостатня урегульованість відповідальності юридичних осіб за вчинення правопорушень у сфері поводження з відходами та механізму застосування фінансових санкцій; мінімальний розмір адміністративних санкцій за вчинення адміністративних правопорушень у досліджуваній сфері.

8. Акцентовано увагу на тому, що нормативно-правові акти, якими урегульовано відносини у сфері поводження з відходами, містять низку прогалин та недоліків. У зв'язку з цим, надано такі пропозиції:

– Закон України «Про відходи» необхідно доповнити:

ч. 1 ст. 5 доповнити положеннями такого змісту: «закріплення засад багаторазового використання та перероблення всіх видів можливих відходів; запровадження замкнутого циклу утворення і переробки відходів, тобто рециклінг; відповідність завданої шкоди власником відходів чи виробником відходів розміру штрафних санкцій; економічного стимулювання у власників відходів та виробників відходів щодо раціонального поводження з ними шляхом зменшення податкового навантаження; захоронити не можна, переробити; відходи – ресурси»;

ст. 12 ч.10: «У разі неможливого виявлення власника відходів місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування повинні забезпечити організацію та здійснення комплексу заходів щодо ліквідації безхазяйних відходів на відповідній території та в подальшому сприяти унеможливленню утворенню безхазяйних сміттєзвалищ шляхом застосування відповідних адміністративних заходів»;

ст. 27-1 «Контроль та нагляд за місцями видалення відходів»;

ст. 37-1 «Нагляд у сфері поводження з відходами»;

ст. 37-2 «Ліцензування у сфері поводження з відходами»;

Розділом VIII-I «Взаємодія публічної адміністрації, громадських організацій, а також підприємств, установ та організацій усіх форм власності, діяльність яких пов'язана з поводженням з відходами у сфері відходів» та включити до цього розділу такі статті: «Взаємодія публічних органів управління у сфері відходів»; «Взаємодія публічних органів управління та суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з поводженням з відходами»; «Взаємодія між органами публічного управління та громадськими органами у сфері відходів»; «Взаємодія між громадськими органами та

суб'єктами господарювання, діяльність яких пов'язана з поводженням з відходами»; «Компетенція Верховної Ради України у сфері поводження з відходами»;

– п. 9 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку виявлення та обліку безхазяйних відходів» від 3 серпня 1998 р. № 1217 викласти її в такій редакції: «9. У разі визначення власника відходів він несе адміністративну, дисциплінарну, кримінальну та цивільну відповідальність за додержання умов поводження з ними та запобігання негативному впливу відходів на НПС відповідно до положень Закону України «Про відходи»;

– ст. 21 п. 13 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» та ст. 33 Закону України «Про органи місцевого самоврядування», у яких передбачити, що відповідні місцеві органи публічної адміністрації повинні здійснювати нагляд за дотриманням вимог законодавства у сфері поводження з відходами;

- Кодекс України про адміністративні правопорушення ст. «Порушення законодавства про поводження з відходами».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Антонова Т. Л. Державна політика в сфері поводження з відходами // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. № 2. С. 134–141.

2. Антонова Т. Л. Поняття, особливості, характерні риси відходів // Юридичний вісник Національного університету «Одеська юридична академія». 2017. № 2. С. 154–159.

3. Антонова Т. Л. Контроль і нагляд за поводженням з відходами // Прикарпатський юридичний вісник. 2017. № 2. Т. 3. С. 98–102.

4. Антонова Т. Л. Загальна характеристика операцій поводження з відходами в Україні // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2017. № 5. С. 79–83.

5. Антонова Т. Л. Понятие и элементы механизма административно-правового регулирования сферы обращения с отходами // Legea și viața. 2017. № 6. С. 68–72.

6. Антонова Т. Л. Поводження з відходами як фактор порушення екологічної безпеки України // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2017. № 43. С. 166–170.

7. Антонова Т. Л. Поняття та характеристика навколишнього природного середовища // Законодавство України у світлі сучасних активних реформаційних процесів: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 9–10 верес. 2015 р.). Київ: Центр правових наук. досліджень, 2015. С. 54–56.

8. Антонова Т. Л. Екологічна безпека держави та поводження з відходами: поняття та головні проблеми // Пріоритетні напрямки розвитку сучасної юридичної науки: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 18–19 верес. 2015 р.). Харків: Асоціація аспірантів-юристів, 2015. С. 19–24.

9. Антонова Т. Л. Вплив відходів на якість водних природних ресурсів // Проблеми вдосконалення правового забезпечення прав та основних свобод людини і громадянина: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 24–25 черв. 2016 р.). Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2016. С. 77–79.

10. Антонова Т. Л. Сучасний стан поводження з відходами в Україні // Сучасні наукові дослідження представників юридичної науки: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 15–16 січ. 2017 р.). Дніпропетровськ: ГО «Правивий світ», 2016. С. 78–81.

11. Антонова Т. Л. Щодо актуальності проблеми поводження з відходами // Адміністративне право і процес: історія, сучасність, перспективи розвитку: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. (Кривий Ріг, 24 берез. 2017 р.). Кривий Ріг: ДЮІ, 2017. С. 65–68.

12. Антонова Т. Л. Елементи механізму адміністративно-правового регулювання в сфері поводження з відходами // Становлення громадянського суспільства в Україні: нормативно-правове підґрунтя: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 5–6 трав. 2017 р.). Дніпро: ГО «Правовий Світ», 2017. С. 70–73.

13. Антонова Т. Л. Загальна характеристика відходів // Стратегія екологічної безпеки України: соціально-економічний та правовий вимір: матеріали II Круглого столу (Львів, 18 трав. 2017 р.). Львів: Навч.-наук. ін-т права та психології Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2017. С. 71–76.

АНОТАЦІЯ

Антонова Т.Л. Адміністративно-правове регулювання поводження з відходами. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2017.

У роботі визначено сутність поводження з відходами, розкрито засади державної політики щодо поводження з відходами, показано роль відходів як фактору забруднення навколишнього природного середовища.

Розкрито поняття та елементи механізму адміністративно-правового регулювання поводження з відходами. Охарактеризовано нормативно-правове регулювання поводження з відходами. Визначено повноваження та компетенцію суб'єктів адміністративно-правового регулювання поводження з відходами.

Особливу увагу приділено з'ясуванню поняття та особливостей здійснення контролю і нагляду в сфері поводження з відходами, а також засадам адміністративної відповідальності в цій сфері.

Ключові слова: адміністративна відповідальність у сфері поводження з відходами, відходи, законність, контроль у сфері поводження з відходами, поводження з відходами.

АННОТАЦИЯ

Антонова Т.Л. Административно-правовое регулирование сферы обращения с отходами. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право; финансовое право; информационное право. – Национальная академия внутренних дел, Киев, 2017.

Работа посвящена исследованию особенностей административно-правового регулирования обращения с отходами в Украине.

Доказано, что обращение с отходами является негативным фактором, влияющим на состояние окружающей среды и экологическую безопасность государства. Предложены действенные шаги по решению проблем обращения с отходами: 1) осознание населением важной и острой проблемы обращения с отходами; 2) реализация эффективной информационной политики по просвещению населения относительно современного состояния обращения с отходами, а также реализация действенной государственной политики в сфере обращения с отходами; 3) гармонизация и модернизация нормативно-правовой базы, которой урегулированы вопросы обращения с отходами, в частности, отмечена необходимость принятия Стратегии обращения с отходами на период 2017–2025 гг.; 4) усиление контроля и надзора за обращением с отходами; 5) внедрение системы раздельного сбора твердых бытовых отходов; 6) лоббирование создания предприятий по переработке отходов; 7) формирование единой информационной системы по показателям образования и использования твердых бытовых отходов, промышленных отходов и т.д.; 8) обеспечение всесторонней активизации процессов внедрения экологически безопасных инновационных решений.

Предложена классификация отходов в зависимости от среды образования: а) коммунально-бытовые; б) производственные; в) природные; происхождения: а) искусственные; б) органические; сферы деятельности: а) бытовые; б) строительные; в) транспортные; г) медицинские; д) горюче-смазочные; е) лакокрасочные; ж) сельскохозяйственные; состояния: а) твердые; б) газообразные; в) жидкие; способа ликвидации: а) утилизированные; б) удаленные; времени самостоятельного распада: а) до 50 лет; б) от 50 до 500 лет; в) более 500 лет.

Аргументировано, что государственная политика в сфере обращения с отходами – это комплекс законодательно определенных целей, задач и направлений деятельности соответствующих компетентных органов, направленных на охрану элементов окружающей среды от негативного воздействия отходов, разработка возможных программ использования отходов в качестве вторичного сырья, осуществление государственной поддержки частных субъектов объектов, которые выполняют соответствующие операции в сфере обращения с отходами, осуществления проектной деятельности по созданию отходоперерабатывающих предприятий и определение возможностей

реализации программ государственно-частного партнерства в исследуемой сфере.

Указано, что контроль в сфере обращения с отходами – это нормативно определенная деятельность уполномоченных публичных органов и их должностных лиц, осуществляемая на постоянной основе в установленных законом формах, предусматривающая оперативное вмешательство уполномоченных контрольных субъектов в деятельность собственников и производителей отходов, которая заключается в наблюдении за их функционированием, в получении объективной и достоверной информации о состоянии выполнения ими установленных законом требований и возможности применения мер по предупреждению и ликвидации нарушений законодательства, выявлению причин и условий, способствовавших нарушением правовых норм, применению мер ответственности к лицам, виновным в случае нарушения требований действующего законодательства в сфере обращения с отходами.

Установлено, что надзор в сфере обращения с отходами – это законодательно регламентированная деятельность уполномоченных субъектов, направленная на проверку выполнения и соблюдения требований правовых предписаний по законодательно установленному порядку сбора, перевозки, хранения, сортировки, обработки (переработки), утилизации, удаления, обезвреживания и захоронения отходов их собственниками или производителями отходов с целью выявления и предупреждения правонарушений, устранения их последствий и привлечения виновных к ответственности.

Определено, что административная ответственность за нарушение законодательства, которым регулируется сфера обращения с отходами – это реализация санкций, определенных в нормах административного законодательства, которыми урегулированы отношения в сфере обращения с отходами за нарушение нормативов, стандартов и правил осуществления операций в сфере обращения с отходами.

Ключевые слова: административная ответственность в сфере обращения с отходами, отходы, законность, контроль в сфере обращения с отходами, обращение с отходами.

SUMMARY

Antonova T.L. Administrative and legal regulation of waste management.
– Manuscript.

Candidate's of juridical sciences thesis in specialty 12.00.07 "Administrative law and administrative procedure; financial law; data protection law". – National Academy of Internal Affairs, Kyiv, 2017.

The thesis defines the essence of waste management, discloses principles of the state policy on waste management, and describes the relevance of waste as a factor of environmental pollution.

The concept and elements of mechanism of administrative and legal regulation of waste management have been revealed. The legal and regulatory framework of waste management has been characterized. The powers and competence of the subjects of administrative and legal regulation of waste management have been determined.

Particular attention has been paid to the concept and peculiarities of implementation of control and supervision in the field of waste management, as well as to the principles of administrative liability in this field.

Key words: administrative liability in the field of waste management, waste, legality, control in the field of waste management, waste management.